

אוניברסיטת חיפה
החוג לניהול מידע וידע

מספר הקורס : 218.4061

שם הקורס : תקשורת מתווכת מחשב

שם המרצה : ד"ר ירון אריאל

מועד הקורס : יום ג' 16:00-19:00

שעת קבלה : יום ג', 19:00-20:00

דואר אלקטרוני : yaronariel@gmail.com

מטרות הקורס :

הקורס מיועד להציג בפני הסטודנט גישות תיאורטיות, מודלים ומחקרים מרכזיים בתחום של תקשורת מתווכת מחשב (Computer Mediated Communication). תוכן הקורס כולל היכרות עם התיאוריות והמודלים המרכזיים המחברים את מדעי המידע (IS) לתחומי מחקר שהתפתחו במדעי החברה מאמצע המאה ה-20 (בעיקר בתחומי התקשורת, סוציולוגיה ופסיכולוגיה). נדון, בין היתר בתיאוריות של מידע והתפתחותם למודלים של תקשורת, אינטראקציה ואינטראקטיביות במדיה מתווכי מחשב; ויראליות והיבטים ביקורתיים ביחס לשימוש בטכנולוגיות מידע.

תוכן הקורס בראשי פרקים :

מגמות בהתפתחות האינטרנט

מידע ודיגיטציה

מודלים של תקשורת : ליניאריים ואינטראקטיביים

מדיה חדשים והשפעותיהם (אימוץ וקבלה, טלפונים ניידים)

תיאוריות של תקשורת מתווכת מחשב (CMC)

ויראליות וממטיקה

היבטים ביקורתיים ביחס לשימוש בטכנולוגיה

האופי המתודולוגי של הקורס :

- הוראה פרונטאלית המלווה בדיון כיתתי

דרישות הקורס :

- נוכחות והשתתפות בשיעור

- קריאת פריטי החובה ותגובת קריאה בפורום לקראת כל שיעור

הרכב הציון הסופי :

תגובת קריאה : 20%

מבחן מסכם : 80%

ספרות עזר מומלצת:

Fuchs, C. (2011). *Foundations of Critical Media and Information Studies*. New York: Routledge

המטרות המתוכננות להשגה בתום הקורס:

- הסטודנטים יתודעו למושגים ולתיאוריות הקלאסיות והעכשוויות בתחום תקשורת מתוכנת מחשב
- הסטודנטים יפתחו פתחו יכולות הערכה וביקורתיות כלפי תיאוריות ומודלים המתייחסים לטכנולוגיות מידע חדשות
- הסטודנטים יוכלו להשתמש בידע שצברו בקורס זה לתכנון מערך מחקר ישים

תוכן הקורס על פי נושאים ולוח זמנים:

נושא 1: מבוא: מושגי יסוד, דיגיטציה ומגמות בהתפתחות האינטרנט

קריאת חובה-

פרידמן, ל.ת. (2006). *העולם הוא שטוח: העולם הגלובלי- החיים במציאות החדשה* (עמ' 96-49). תל אביב: הוצאת אריה ניר.

נגרפונטי, נ. (1996). *להיות דיגיטלי*. תל אביב: ספרית מעריב. [עמ' 38-17, 168-159]

נושא 2: מדיה חדשים: חברתיים, השתתפותיים, ניידים

אבולוציה או רבולוציה? דטרמיניזם טכנולוגי או הבנייה חברתית? מודלים של אימוץ וקבלה בפועל Affordances

קריאת חובה

Carey, J., & Elton, M. C. J. (2010). *When media are new: understanding the dynamics of new media adoption and use*. Ann Arbor: Digital Culture Books. University of Michigan Press (pp. 19-57).

Turkle, S. (2011). *Alone together: Why we expect more from technology and less from each other*.

New York, NY: Basic Books. (Introduction+Chap.1)

נושא 3: מודלים של תקשורת ותיאוריית המידע (Information Theory)

על מעבר של מודלים ממדעים מדויקים למדעי החברה/ניהול: התיאוריה הקיברנטית של ווינר, אנטרופיה והמודל של שאנון ו-וויבר. ההשוואה למודלים של תקשורת (Mass, Personal, Mediated)

קריאת חובה-

דויטש, ק. (1993). 'דגם קיברנטי פשוט'. בתוך ב. זיסר (עורך). *מדע המדינה לגונוני: אסכולות וגישות בחקר הפוליטיקה* (עמ' 332-311). תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה.

קריאה מומלצת:

Gleick, J. (2011). *The information: A history, a theory, a flood*. New York: Pantheon Books (pp. 204-232)

נושא 4: תיאוריות של תקשורת מתווכת מחשב

תיאוריות ומודלים קלאסיים של תקשורת מתווכת מחשב בדגש על שרידותן והתפתחותן במקביל להתפתחות המחקר ממוקד המשתמש (Human centered approach)

קריאת חובה

Walther, J. B. (2011). "Theories of computer-mediated communication and interpersonal relations". In: M. L. Knapp & J. A. Daly (Eds.). *The handbook of interpersonal communication* (pp. 443-479). Thousand Oaks, CA: Sage.

עמיחי-המבורגר, י. (2011). מי מתעשר באינטרנט: האם האינטרנט הוא ערוץ נוסף להגברת הדומיננטיות של המוחצן או סביבה חברתית המפצה את המופנם. בתוך: א. כהן וא. לב-און (עורכים). *מקושרים: פוליטיקה, טכנולוגיה וחברה בישראל* (עמ' 263-274). הוצאת האגודה הישראלית למדע המדינה.

נושא 5: ויראליות וממטיקה (Memetics)

קריאת חובה

ברגר, ג'. (2013). *ויראלי: כך תגרמו למוצרים ולרעיונות שלכם להצליח*. תל-אביב: ידיעות ספרים הוצאת משכל (9-63)

Shifman, L. (2013). *Memes in digital culture*. Cambridge, MA: MIT Press (pp. 17-54)

קריאה מומלצת:

Nahon, K., & Hemsley, J. (2013). *Going Viral*. Cambridge, UK: Polity.

נושא 6: היבטים ביקורתיים ביחס לשימוש בטכנולוגיה

קריאת חובה

Carr, N. (2010). *The Shallows: What the Internet Is Doing to Our Brains*. London: W. W. Norton & Company (pp.149-176).

Keen, A. (2012). *Digital Vertigo: How Today's Online Social Revolution is Dividing, Diminishing, and Disorienting Us*. New York: St. Martin's Press (pp. 84-105).